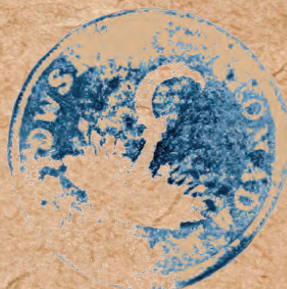

Dzielnica VII Zwierzyniec

historia

ludzie

kultura

Dzielnica VII *Zwierzyniec*

Dzielnica VII Zwierzyniec

historia

ludzie

kultura

Pod redakcją naukową

Przemysław Jędrzejewskiego i Karoliny Trzeskowskiej-Kubasik

Spis treści

7	Wykaz skrótów
8	Słowo wstępne <i>Prezydent Jacek Majchrowski</i>
9	Słowo wstępne <i>Szczęśny Filipiak, Witold Górny, Marzena Garzeł</i>
11	Wstęp <i>Przemysław Jędrzejewski, Karolina Trzeskowska-Kubasik</i>
23	Prehistoria terenu Dzielnicy VII Zwierzyniec <i>Damian Stefański</i>
49	Dzieje Zwierzyńca (do 1910 r.) <i>Przemysław Jędrzejewski</i>
123	Dzieje Półwsia Zwierzynieckiego i Błoń (do 1910 r.) <i>Karolina Trzeskowska-Kubasik</i>
145	Dzieje Chelmu i Zakamycza (do 1941 r.) <i>Piotr Kołpak</i>
179	Dzieje Przegorzał (do 1941 r.) <i>Karolina Szlęzak</i>
223	Dzieje Woli Justowskiej (do 1941 r.) <i>Jakub Pieczara, Karolina Trzeskowska-Kubasik</i>

263	Dzieje Bielan (do 1941 r.) <i>Jakub Pieczara</i>
309	Dzieje Olszanicy (do 1973 r.) <i>Tomasz Bulka</i>
345	Proces kształtowania się współczesnej Dzielnicy VII Zwierzyniec w XX w. <i>Przemysław Jędrzejewski, Piotr Kołpak, Jakub Pieczara, Karolina Szlęzak, Karolina Trzeskowska-Kubasik</i>
409	Dzieje Dzielnicy VII Zwierzyniec <i>Kinga Urbańska</i>
459	Bibliografia
491	Spis ilustracji
499	Noty o Autorach
503	Summary
505	Indeks osobowy

Wykaz skrótów

- AGAD** – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
AIPN – Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
AKB – Archiwum Kamedułów w Bielanach
AKMK – Archiwum Kurii Metropolitarnej w Krakowie
ANK – Archiwum Narodowe w Krakowie
ANZ – Archiwum Klasztoru Sióstr Norbertanek na Zwierzyńcu
APZ – Archiwum Parafii Najświętszego Salwatora na Zwierzyńcu
Arch. WUOZ w Krakowie – Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie
ASC – Akta Stanu Cywilnego
ASK – Archiwum Skarbu Koronnego
B. Czart. w Krakowie – Biblioteka Książąt Czartoryskich w Krakowie
BJ – Biblioteka Jagiellońska
BK – Biblioteka Kórnicka
BKUL – Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
BPAU/PAN – Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności/ Polskiej Akademii Nauk
CPAHU Lwów – Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie
KDM – *Kodeks dyplomatyczny Małopolski*
KDP – *Kodeks dyplomatyczny Polski*
LB – *Liber beneficiorum*
LNNBU – Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy
MAK – Muzeum Archeologiczne w Krakowie
MHMK – Muzeum Historyczne Miasta Krakowa
NAC – Narodowe Archiwum Cyfrowe
PSB – *Polski Słownik Biograficzny*
SHGKr – *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*
ZNiO – Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu

Szanowni Państwo,

Zwierzyniec to dzielnica szczególna pod każdym względem. Wyróżnia się w krajobrazie Krakowa nie tylko dzięki swojemu górującemu nad resztą miasta położeniu na wzgórzach św. Bronisławy i Sowińca. Jako jeden z najstarszych ośrodków osadniczych na terenie obecnej metropolii był ściśle związany z królewskim grodem od średniowiecza, chociaż do oficjalnego i trwałego przyłączenia doszło dopiero w 1910 roku (po aż dwóch tymczasowych próbach w XVIII i XIX stuleciu!) w trakcie procesu narodzin Wielkiego Krakowa. Dzięki inkorporacji zyskaliśmy niezwykle cenne przyrodniczo obszary, miejsca wielkiej wagi historycznej i prestiżowe inwestycje mieszkaniowe (jak pierwsze na ziemiach polskich osiedle willowe Salwator). Jednak największym skarbem Zwierzyńca była i pozostaje do dziś potęga pielęgnowanych tu tradycji, liczących setki lat. Miasto przejęło cały bagaż lokalnych zwyczajów, dzisiaj stanowiących żywe symbole samego Krakowa – jak szopka bożonarodzeniowa, jarmark odpustowy ęmaus czy konik zwierzyniecki, znany na całym świecie pod mianem lajkonika.

Cieszę się, że dane mi było wesprzeć wydanie publikacji będącej próbą całościowego omówienia dziejów dzielnicy od czasów najdawniejszych do dziś. Do długiej już listy zwierzynieckich zasług, wzbogacających od wieków życie całego Krakowa, musimy przecież dopisać także tutejszych mieszkańców – całą plejadę postaci nietuzinkowych, reprezentantów inteligencji i środowisk artystycznych, stanowiących znaczącą siłę społeczną, ekonomiczną i twórczą. Mam nadzieję, że ta imponująca monografia stanie się dla nich ważnym elementem budowania wspólnoty i źródłem radości z przeszłego i własnego dorobku. Nie ma przecież wątpliwości, że bez Zwierzyńca naprawdę Wielki Kraków nie mógłby się narodzić.

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Kończąca się 8. kadencja Rady Dzielnicy VII Zwierzyniec była pod wieloma względami wyjątkowa. Z jednej strony, naznaczyły ją wydarzenia trudne, jak choćby pandemia COVID-19, która poza spowodowaniem szeregu komplikacji w życiu osobistym i zawodowym każdego z nas odcisnęła istotne negatywne piętno na funkcjonowaniu miasta. Z drugiej strony, ostatnie pięć lat to czas wielu sukcesów zwierzynieckiego samorządu. Szczęśliwy koniec osiągnęło (lub osiągnie niebawem) wiele ważnych inwestycji, na które mieszkańcy Zwierzynca czekali od wielu lat. Wystarczy wymienić chociażby dokończenie przebudowy ul. Królowej Jadwigi, dobudowę nowego skrzydła Szkoły Podstawowej nr 72 czy – trwającą – przebudowę ul. Kościuszki. Był to zatem niewątpliwie czas trudny, acz bardzo owocny.

Działalność radnych to jednak nie tylko inwestycje w infrastrukturę. Rada inspirowała, a nierzadko także koordynowała szereg inicjatyw edukacyjnych, kulturalnych i sportowych. W ostatnich latach Zwierzyniec był więc miejscem m.in. świąt dzielnicy, wielu pikników sąsiedzkich, kolejnych edycji Biegu Śladami Panien Zwierzynieckich (w tym 25., jubileuszowej), a także wzbogacił się o troje (a właściwie czworo) nowych, na wskroś lokalnych patronów skwerów – Gustawa Holoubka, Olę Jackowską – „Korę” oraz Helenę i Romana Husarskich. Ku ucieście najmłodszych oraz tych, którzy kiedyś byli młodzi, powołano również do życia skwer Papcia Chmiela (Henryka Chmielewskiego) – autora słynnych komiksów o Tytusie, Romku i A'Tomku. Dziś, kończąc kadencję, radni oddają też w Państwa ręce niniejszą publikację, niemającą precedensu w dotychczasowej historii samorządu Zwierzynca.

Przygotowana pod czujnym okiem kolegium redakcyjnego książka stanowi kompendium wiedzy na temat historii naszej dzielnicy. Jest opracowaniem o charakterze naukowym, ale zarazem atrakcyjnym wizualnie oraz przystępnym dla Czytelnika. Ideą przyświecającą powstaniu tej publikacji było ukazanie tożsamości współczesnej Dzielnicy VII Zwierzyniec, wyrosłej z różnorodności i barwności składających się na nią obszarów i osiedli. Przejawem tego zamiaru jest układ książki, z jednej strony wyodrębniający wątki historii poszczególnych części Dzielnicy, z drugiej – spinający je w jedną całość, odpowiadającą współczesnemu podziałowi administracyjnemu Krakowa.

Przyczynkiem do powstania tej publikacji był świętowany w trakcie mijającej kadencji (w 2021 roku) jubileusz 30 lat samorządnych dzielnic Krakowa. Jesteśmy przekonani, że ukazanie się książki, którą trzymają Państwo w rękach, jest najlepszym możliwym sposobem jego uczczenia, a zarazem okazją do podzielenia się z Czytelnikami tym, co pokochaliśmy, mieszkając w tej dzielnicy. Tożsamość lokalnych społeczności ma zakorzenienie w ich wspólnej, często zupełnie zwyczajnej historii. Dzieje Zwierzynca są jednak absolutnie nadzwyczajne! Zachęcamy Państwa do zanurzenia się w tej fascynującej opowieści!

Szczesny Filipiak

Przewodniczący Rady i Zarządu
Dzielnicy VII Zwierzyniec

Witold Górny

Zastępca Przewodniczącego Rady
i Zarządu Dzielnicy VII Zwierzyniec

Marzena Garzeł

Przewodnicząca Komisji Kultury
Dzielnicy VII Zwierzyniec

Wstęp

- Przemysław Jędrzejewski, *Stowarzyszenie Twoje Korzenie w Polsce*
 Karolina Trzeskowska-Kubasik, *Biuro Badań Historycznych IPN (Centrala)*

Ustrój i układ urbanistyczny Krakowa są wynikiem wielowiekowej ewolucji, a w skład obecnego terytorium miasta wchodzi nie tylko dawne „sarmackie trójmiasto”, czy nawet „pięciomiasto”¹, ale również cała mozaika i wieniec istniejących w przeszłości jurydyk i wsi. Wspólnie z miastem stanowiły one jeden organizm gospodarczy². Niektóre z nich – Zwierzyniec z Salwatorem, Półwsie Zwierzynieckie wraz z Błoniami, Chełm i Zakamycze, Przegorzały, Wola Justowska z Lasem Wolskim, Bielany oraz Olszanica – tworzą obecnie Dzielnicę VII Krakowa. Teren ten, powszechnie znany pod nazwą Zwierzyniec, dzięki znajdującemu się tu Bielańsko-Tynieckiemu Parkowi Krajobrazowemu oraz największemu kompleksowi leśnemu w całym mieście – Lasowi Wolskiemu, a także dzięki Błoniom (wybieranym chętnie na miejsce rekreacji przez mieszkańców Krakowa) uchodzi za najbardziej zieloną dzielnicę, doskonale skomunikowaną z resztą miasta, ale też za jedną z największych w dawnej stolicy królów polskich, o bogatej i wciąż dogłębnie niezbadanej historii.

Dzieje Dzielnicy VII Zwierzyniec są nierozzerwalnie połączone z losami mieszkańców dawnych wsi, podległych różnej władzy zwierzchniej – klasztornej, duchownej, szlacheckiej, królewskiej, miejskiej lub mieszanej. Mieszkająca na tym terenie ludność chłopska była wewnętrznie podzielona ze względu na stan posiadania. Najzamożniejszymi jej przedstawicielami byli kmiecie – chłopi rolni posiadający jeden lub więcej łan gruntu (około 17–19 ha), którzy odprowadzali daniny i czynsze pieniężne na rzecz sołtysów lub właścicieli majątków ziemskich, zamieniane stopniowo przez nich na pańszczyznę pieszą lub sprzężajną. Druga grupa to zagrodnicy – gospodarze z własnymi chałupami oraz ogródkami, warzywnikami, zwierzętami gospodarskimi, wozami lub narzędziami, a także niewielkimi arealami pola (6–9 ha)³. Wraz z rozwarstwieniem ludności wiejskiej wykształciły się dwie nowe grupy społeczne – komornicy, nieposiadający

¹ Już na początku XVII w. Kraków, Kazimierz i Kleparz były nazywane „sarmackim trójmiastem” lub wraz ze Stradomiem i Garbarami „pięciomiastem” – *Sarmatica Tripolis seu potius Pentapolis*, zob. J. Braun, A. Hoghenberg, *Theatri praecipuarum totius mundi urbium*, Liber VI, Köln 1618, s. 43.

² P. Jędrzejewski, *Krakowski zespół miejski – zróżnicowanie społeczne i zmiany administracyjne w dobie Sejmu Wielkiego*, „Małopolska – regiony, regionalizmy, małe ojczyzny”, 2014, t. 16, s. 83.

³ Zob. A. Wyczański, *Studia nad folwarkiem szlacheckim w Polsce w latach 1500–1580*, Warszawa 1960, s. 46 i nast.

własnych domostw i zagród, ale utrzymujący niekiedy zwierzęta gospodarskie w cudzych stajniach i oborach, oraz chałupnicy, mający wprawdzie skromne domostwa, lecz zatrudniający się na obcych rolach z powodu braku swojej ziemi.

Inną cechą łączącą dzieje poszczególnych wsi wchodzących obecnie w skład Dzielnicy VII Zwierzyniec są zmiany administracyjne omawianego terytorium. Do 1795 r. wszystkie miejscowości przynależały administracyjnie do parafii zwierzynieckiej, województwa i powiatu krakowskiego (w XVI w. i w pierwszej połowie XVII w. – w powiecie proszowskim). Po trzecim rozbiórze szlacheckiej Rzeczypospolitej omawiany teren stał się częścią Nowej Galicji w austriackim cyrkule krakowskim. Sytuacja polityczna na tym obszarze Europy ulegała ciągłym zmianom. W wyniku wojen napoleońskich w 1809 r. tereny trzeciego zaboru austriackiego zostały włączone w skład departamentu i powiatu krakowskiego nowo utworzonego Księstwa Warszawskiego (odrębny status gromadzki z sołtysem na czele miało w tym czasie także Zakamycze), a w 1815 r. na mocy postanowień kongresu wiedeńskiego – w granice Wolnego Miasta Krakowa, inaczej nazywanego Rzeczypospolitą Krakowską. Do 1838 r. Chełm z Zakamyczem, Przegorzały, Wola Justowska i Olszanica podlegały administracyjnie jako gromady gminie okręgowej Zwierzyniec, a Bielany – gminie obwodowej Liszki. Później wszystkie powyższe miejscowości weszły w skład dystryktu Liszki. Po likwidacji Wolnego Miasta Krakowa w 1846 r. dawne wsie obecnej Dzielnicy VII ponownie znalazły się pod panowaniem austriackim jako gromady, a od 1856 r. jako gminy⁴.

Istotne zmiany w samorządzie wiejskim zaszły w latach 60. XIX w. wraz z tworzeniem systemu autonomicznego na terenie Galicji. Nieograniczony absolutyzm skończył się w Cesarstwie Austrii w 1860 r. wraz z ogłoszeniem Dyplomu październikowego, aktu rangi konstytucyjnej, wraz z wydanym w następnym roku wykonawczym Dyplomem lutowym, przebudowującym system ustrojowy monarchii cesarza Franciszka Józefa I. Wśród wielu innych fundamentalnych zmian powstał wówczas system przedstawicielski – w nim upatrywać należy kanwy dla całego zespołu praw społeczno-politycznych przyznanych Galicji, krajowi koronnemu cesarstwa (od 1867 r. dualistycznej Monarchii Austro-Węgier), dla których przyjęto nazwę „autonomia galicyjska”⁵, charakteryzującą istotę nowej pozycji prawnej.

Dla sytuacji prawnej wsi galicyjskiej podstawowe znaczenie miała wydana 5 marca 1862 r. ustawa regulująca na poziomie ogólnopanstwowym zasady ustroju gmin. Na jej podstawie i w jej

⁴ *Poczet zwierzchników dzielnic miasta Krakowa (1396–2018)*, oprac. B. Kasprzyk, t. 2, Kraków 2013, s. 802–803, 808–809; *Poczet sołtysów i wójtów wsi, gmin i gromad przyłączonych do Krakowa po 1915 r.*, oprac. B. Kasprzyk, t. 3, Kraków 2015, s. 258–261, 316–321, 444–448, 522–526, 688–692.

⁵ *Poczet sołtysów i wójtów wsi...*, s. 79.

rozwinięciu wydano 12 sierpnia 1866 r. krajową, galicyjską ustawę obowiązującą w Królestwie Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim, o urządzeniu gmin i o ordynacji wyborczej do gmin. Równolegle wydano ustawę o obszarach dworskich, jako że tereny te zostały wyłączone z gmin zgodnie z przywołaną wcześniej regulacją z 1856 r. Ostatecznie zlikwidowano dominia, a dawną własność zwierzchnią o feudalnym rodowodzie zorganizowano w formie tworzącego się już wcześniej „obszaru dworskiego”, teraz uzyskującego odrębną od gminnej regulację prawną. Dotyczyło to także niektórych dóbr norbertanek ze Zwierzyńca. Obszary dworskie uległy likwidacji przez ich włączenie do gmin wiejskich dopiero w 1919 r.⁶

Ukształtowana na szczeblu gminnym administracja miała charakter samorządowy (administracja samorządowa powstała też na szczeblu powiatowym). Realizowała kilka pryncypialnych zasad: swobodę przyjmowania członków gminy, wybieralność organów gminy, samodzielny zarząd sprawami gminy, a także jawność budżetu gminnego. Przyjęto, że osada (wieś, miasteczko, miasto) mająca obecnie własny zarząd gminny stanowi gminę, czyli każda wieś ukształtowana historycznie, niezależnie od swojej wielkości, tworzyła gminę, o ile była administracyjnie wydzielona, czego znamię było posiadanie własnego samorządu. Każdy obywatel miał obowiązek przynależeć do jakiejś gminy, co określano mianem prawa swojszczyzny. Nabywało się je przez fakt urodzenia się w danej gminie (bez względu na miejsce faktycznego pobytu) albo przez uzyskanie nadania takiej przynależności przez władze gminy. Mając taki status, można było w gminie swobodnie zamieszkiwać, a nadto żądać pomocy materialnej w przypadku ubóstwa. Oprócz osób przynależnych do gminy na jej terenie zamieszkiwały także osoby nieprzynależne, mianowicie uczestnicy gminy, i obcy. Uznawało się za nich także tych, którzy posiadali na jej terenie nieruchomość, przedsiębiorstwo lub wykonywali jakiś zawód i z tego tytułu opłacali w gminie podatki bezpośrednie. Obcymi natomiast były wszelkie pozostałe osoby mieszkające w gminie – mogły one być usuwane w drodze tak zwanego szupasu z terenu gminy do gminy własnej przynależności, gdy sprawiały kłopoty policyjne lub finansowe (dotyczyło to na przykład włóczęgów, żebraków, nierządnic).

Gminy Zwierzyniec i Półwie zorganizowano jako autonomiczne, z naczelnikiem, radą gminną i zwierzchnością gminną, natomiast Chełm z Zakamyczem, Przegorzały, Wola Justowska, Bielany i Olszanica uzyskały status gmin jednowioskowych (jednostkowych) w ramach powiatu krakowskiego. Odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 r. nie zmieniło w zasadniczy sposób funkcjonowania gmin. Dopiero skutek reformy z 1934 r. Chełm z Zakamyczem, Przegorzały, Wolę Justowską oraz Olszanicę przemianowano na gromady i włączono w skład gminy zbiorczej

⁶ *Ibidem*, s. 80–81.

Bronowice Wielkie, Bielany natomiast – do wielowioskowej gminy zbiorczej Liszki. W 1941 r. jedyną dawną wsią obecnej Dzielnicy VII, która pozostała osobną jednostką, była Olszanica. Decyzją niemieckich władz okupacyjnych w tym roku przyłączono ją do gminy zbiorowej Zabierzów. W 1954 r. na skutek likwidacji dotychczasowych gmin i gromad Olszanica otrzymała status wsi (od 1958 r. sołectkiej) w ramach wielowioskowej gromady Mydlniki⁷.

Odrębność administracyjna dawnych wsi wchodzących w skład Dzielnicy VII Zwierzyniec kończyła się wraz z ich przyłączeniem do Krakowa. Dość nietypowo prezentują się w tej kwestii losy Zwierzyńca i Półwsia Zwierzynieckiego. Pomijając Błonia, sprzedane przez norbertanki Krakowowi już w 1366 r.⁸, obie wsie wchodziły tymczasowo w skład miasta dwukrotnie przed ostatecznym ich przyłączeniem w 1910 r. jako XII i XIII dzielnice katastralne obwodu IV Krakowa⁹. Po raz pierwszy włączono je do granic Krakowa w dobie Sejmu Wielkiego (w latach 1791–1792) w ramach Cyrkułu III Garbary, wraz z Garbarami, Biskupiem, Retoryką, Smoleńskiem, Wygodą, Podzamczem, Groblami, Nową Wsią, Czarną Wsią i Łobzowem (łącznie 484 domy)¹⁰. Zwierzyniec odłączono od Krakowa wskutek postanowień konfederacji targowickiej i sejmu grodzieńskiego, a Półwsie – w 1800 r. na mocy dekretu rezydującej w Wiedniu cesarskiej Kancelarii Nadwornej Galicyjskiej¹¹. Po raz drugi obie wsie włączono do Krakowa w latach 1838–1853, kiedy decyzją z 7 grudnia 1838 r. wprowadzono podział terytorialny Krakowa na pięć cyrkułów, przemianowanych w 1848 r. na obwody. Do trzech z nich przypisano tereny wiejskie włączone do miasta w 1838 r.¹² Zwierzyniec i Półwsie Zwierzynieckie przyłączono do Cyrkułu IV na dość niejasnych zasadach. Historycy spierają się, czy obszary wiejskie, które weszły w granice Krakowa, zostały jego integralną częścią, czy też pozostawały poza jego granicą z rozciągniętą nad sobą jurysdykcją miejską. Określenie ich formalno-prawnej pozycji stało się przedmiotem rozwiązań systemowych. W wyniku regulacji prawnych otwartych patentem z 31 grudnia 1851 r. (*Zasady urzędzeń organicznych państwa austriackiego*) doprowadzono w 1856 r. do nowego podziału administracyjnego Galicji. W jego rezultacie gminy należące od 1838 r. do pięciu cyrkułów Krakowa, jak Zwierzyniec i Półwsie, Łobzów i Nowa Wieś oraz Krowodrza, zaliczono do nowo powstałych urzędów powiatowych.

⁷ *Ibidem*, s. 690.

⁸ K. Kramarska – Anyszek, *Dzieje klasztoru PP. Norbertanek w Krakowie na Zwierzyńcu do roku 1840*, „Nasza Przyszłość”, 1977, t. 47, s. 26.

⁹ *Poczet zwierzchników...*, t. 2, s. 802, 808.

¹⁰ P. Jędrzejewski, *Próby unowocześnienia administracji lokalnej, przemysłu i rewitalizacji miast województwa krakowskiego w dobie stanisławowskiej (1764–1795)*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historica”, 2013, t. 15, s. 81–82.

¹¹ M. Klimas, B. Lesiak – Przybył, A. Sokół, *Wielki Kraków. Rozszerzenie granic miasta w latach 1910–1915. Wybrane materiały ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie*, Kraków 2010, s. 14.

¹² *Poczet zwierzchników...*, t. 4, s. 126.

Przemysław Jędrzejewski
Stowarzyszenie Twoje Korzenie w Polsce, Kraków

 <https://orcid.org/0000-0002-6733-3032>

 przemekjdrzejewski2@wp.pl

Karolina Trzeskowska-Kubasik
Biuro Badań Historycznych IPN (Centrala)

 <https://orcid.org/0000-0002-6766-3736>

 trzeskowskakarolina@gmail.com

© Copyright by Centrum Kultury „Dworek Białoprądnicki”, 2023

Recenzenci

prof. dr hab. Jerzy Rajman

prof. dr hab. Andrzej Chwalba

Opracowanie redakcyjne

Agnieszka Ziemińska

Projekt okładki

Ewa Pasternak

ISBN 978-83-8138-894-8 (druk)

ISBN 978-83-8138-895-5 (PDF)

<https://doi.org/10.12797/9788381388955>

Na okładce wykorzystano odciski pieczęci urzędów gminnych Zwierzyńca, Półwsia Zwierzynieckiego, Chełma, Przegorzał, Woli Justowskiej, Bielani i Olszanicy ze zbiorów Archiwum Narodowego w Krakowie

Publikacja dofinansowana ze środków celowych
Prezydenta Miasta Krakowa

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków

tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43

e-mail: publishing@akademicka.pl

<https://akademicka.pl>

Dzielnica VII Zwierzyniec

historia

ludzie

kultura

Ustrój i układ urbanistyczny Krakowa jest wynikiem wielowiekowej ewolucji. W skład obecnego terytorium miasta wchodzi nie tylko dawne „sarmackie trójmiasto”, czy nawet „pięciomiasto”, ale również cała mozaika i wieniec istniejących w przeszłości jurydyk i wsi, stanowiących w dużej mierze jeden organizm gospodarczy. Niektóre z nich – Zwierzyniec z Salwatozem, Półwie Zwierzynieckie wraz z Błoniami, Chełm i Zakamycze, Przegorzały, Wola Justowska z Lasem Wolskim, Bielany oraz Olszanica – tworzą obecnie Dzielnicę VII Krakowa. Jej dzieje są nierozdzielnie połączone z losami mieszkańców dawnych wsi, podległych różnej władzy zwierzchniej – klasztornej, duchownej, szlacheckiej, królewskiej i miejskiej. Książka *Dzielnica VII Zwierzyniec. Historia – ludzie – kultura* została napisana przez historyków, regionalistów i archeologów – związanych z krakowskim środowiskiem naukowym i wywodzących się z niego. Celem tej pracy jest prezentacja prehistorii oraz historii (aż po współczesność) terenu stanowiącego obecnie Dzielnicę VII Zwierzyniec. Warto zaznaczyć, że jest to pierwsza próba całościowego omówienia dziejów współczesnej dzielnicy Krakowa w zarysie monograficznym i prezentacji jej wielowątkowych dziejów, a w tym: kwestii zmian granic, przemian administracyjnych, osadniczych, gospodarczych, społecznych, komunikacyjnych, oświatowo-kulturowych i wielu innych.

<https://akademicka.pl>

ISBN 978-83-8138-894-8

9 788381 388948

Kraków

centrum kultury
DWOREK
białopradnicki

WYDAWNICTWO
**KSIĘGARNIA
AKADEMICKA**